
Case text

**Arbitration award of 25 May 2001
Proceeding No. T-15/01**

**Spoljnotrgovinska arbitraža pri
Privrednoj komori Jugoslavije
Beograd**

ODLUKA

u sporu

tužioca preduzeća X, Jugoslavija

protiv

tuženika preduzeća Y, Holandija

T – 15/01

ODLUKA

Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Jugoslavije, koju je, kao arbitar pojedinac, doneo Dr. G ... po usmenoj raspravi održanoj 15. marta 2001. na kojoj je zapisničar bila D, u sporu po tužbi preduzeća X, koga zastupa N ... protiv tuženog preduzeća Y, radi izvršenja ugovora o izvozu robe zaključenog 14. 11. 2000. godine.

Činjenično stanje

Spor je nastao iz ugovora o izvozu zaključenog 14. 11. 2000 godine. Ugovorom se tužilac ... obavezao da proda tuženiku ... izvesnu količinu malina, kupina i borovnica, i to 2.000 kg malina u ukupnoj vrednosti od 6.400 DEM, 2.500 "griš" malina u ukupnoj vrednosti od 5.500 DEM, 3.000 kg konfitura kupina u ukupnoj vrednosti od 5.100 DEM i 15.500 kg borovnica u ukupnoj vrednosti 63.550 DEM. Ukupna vrednost ugovora je, dakle, iznosila 80.550 DEM. Između ostalog, ugovoreno je da se količinski i kvalitativni prijem robe obavi u magacinu kupca, da se roba isporuči do 30. 06. 2001, kao i da se plaćanje izvrši doznakom 60 dana od datuma izvoznog carinjenja robe.

Dana 15. 11. 2000. otpremljeno je i ocarinjeno: 2.002 kg maline "griš", 2.000 kg kupine i 15.250 kg borovnice. Istog je dana tužilac fakturisao robu po fakturi 028-1/2000, u ukupnoj vrednosti od 70.329,40, u skladu s ugovorenim cenama od 4.10 DEM za kilogram borovnice, 2.20 DEM za kilogram "griš" maline i 1.70 kg za kilogram kupine. Nakon pet dana, 20. 11. 2000, tuženik je tuženom dostavio reklamaciju u kojoj ga obaveštava da je kvalitet borovnice zadovoljavajući ali da roba ima previše peteljki i nečistoća, pozivajući tuženog da predloži da li da se roba čisti u Holandiji ili se učini šta drugo). U prilogu je poslat izveštaj iz hladnjače u kojoj je navedeno da roba ima manje od 1% primesa ali da je 'previše peteljki i nečistoća'. Dana 13. 12. 2000. Tužilac je obavestio tuženog da mu spornu robu stavi na raspolaganje a da po odbitku troškova uplati ostatak dugovanog novca. Tuženi je najpre dostavio troškovnik dana 31. 12. 2000. Nakon čega je usledio zahtev tužioca da se roba vrati ili da se roba plati u celosti. Tuženi je u međuvremenu insistirao da pokuša robu dalje prodati po najboljoj ceni i da se shodno tome smanji iznos koji po fakturi ima da plati tužiocu. Dana 17. 01. 2001 je tuženi obavestio tužioca da robu želi prodati nemačkom kupcu po ceni od 3.60 DEM/kg, ali se tome tužilac usprotivio dopisom od 18. 01. 2001, ističući da ne dolazi u obzir prodaja po ceni manjoj od fakturisane, dakle 4.10 DEM/kg. Tužilac je u svom dopisu od 20. 01. 2001 ponovio ove navode i istakao da je za istu robu zainteresovan i raniji kupac i da je spreman za nju platiti i višu cenu. Tuženi je uprkos ovom upozorenju robu prodao nemačkom kupcu po 3.60 DEM/kg i obavestio tužioca dopisom od 30. 01. 2001 da će mu robu platiti u najbržem roku.

Do sada je tuženi ukupno platio tužiocu 42.404,40 DEM i to 23.03.2001 iznos od 17.404,40 DEM, a 19.04. 2001 još 25.000 DEM, što ukupno iznosi 42.404,40 DEM. Tužilac stoga potražuje iznos od 27.925 DEM, kao razliku između fakturisane i plaćene sume, te kamatu od 6% (na neisplaćeni deo sume kamatu od 15. 01.2001 do konačne isplate, a na već isplaćene sume od 15.01. 2001 do dana kada su plaćene) i troškove parnice.

Obrazloženje

Nadležnost

Pre nego što je pristupio rešavanju spora po meritumu, arbitar pojedinac je još jednom proverio nadležnost i pravilnost sastava arbitraže. Saglasno članu 1.1.(1) Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Privrednoj Komori Jugoslavije (u daljem tekstu Pravilnik), nadležnost Arbitraže se može ugovoriti za rešavanje sporova iz međunarodnih poslovnih odnosa. Ovaj je spor nastao iz međunarodnog poslovnog odnosa, između jugoslovenskog i holandskog preduzeća. Kako tužena strana nije odgovorila na tužbu, Predsedništvo Arbitraže u užem sastavu je, u skladu s odredbama člana 15(1) Pravilnika, utvrdilo da je sporazum o nadležnosti arbitraže sadržan u ispravama koje je tužilac podneo. Sporazum o nadležnosti arbitraže sadržan je u ugovoru o izvozu od 14. 11. 2000, gde stoji odredba "Arbitraža: PKJ". Ova je odredba dovoljno nesumnjiva i jasna da upućuje na Spoljnotrgovinsku arbitražu pri PKJ, Privrednoj komori Jugoslavije.

Sastav arbitraže

Kako je je vrednost spora 27.925 DEM, za rešavanje spora je nadležan arbitar pojedinac. Ovo stoga što je prema članu 26.(1) Pravilnika za rešavanje spora čija je vrednost manja od 70.000 USD nadležan arbitar pojedinac. Kako se stranke nisu složile oko izbora arbitra pojedinca, predsednik Arbitraže je, shodno članu 27 (3) Pravilnika imenovao za arbitra pojedinca [ime] ... (zaključak od 24. 12. 2001.).

Merodavno pravo

Kako stranke nisu odredile u svom ugovoru merodavno materijalno pravo, član 46(2) Pravilnika predviđa da će arbitraža primeniti pravo na koje upućuju kolizione norme koje arbitar pojedinac smatra najprikladnijim. U ovom slučaju primarni izvor merodavnog prava je Konvencija Ujedinjenih Nacija o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe (Bečka Konvencija), koja je u Jugoslaviji stupila na snagu 27. 04. 1992., a u Holandiji 01.01. 1992. Shodno članu 1.1.(a) Konvencije, ista se primenjuje na ugovore o prodaji robe zaključene između strana koje imaju svoja sedišta na teritorijama različitih država ugovornica, što je ovde i slučaj. Za eventualnu dopunu pravila sadržanih u Konvenciji biće merodavno jugoslovensko pravo, kao pravo države sedišta prodavca (na ovo upućuju jugoslovenske kolizione norme, član 19. Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja SRJ).

Dostava tuženom

U skladu s članom 25(1), tuženoj strani je uredno dostavljena tužba putem preporučene pisma (12. 10. 2001). Tužena strana nije odgovorila na tužbu. Zaključak o imenovanju arbitra pojedinca od 25.12.2001. je, tuženom poslat 09.01. 2002 ali je tuženi isti odbio da

primi. Poziv na usmenu raspravu je poslat preporučenom DHL pošiljkom 14. 02. 2002 ali tuženi pošiljku nije želeo da primi. U oba navedena slučaja se u skladu s članom 25(2) Pravilnika dostava ima smatrati valjanom. Stoga arbitar pojedinac konstatuje da je tuženi uredno pozvan i da uprkos tome nije odgovorio na tužbu niti se odazvao pozivu.

Tužbeni zahtev

Tužena strana je nakon isporuke borovnica obavestila tužioca o navodnoj nesaobraznosti isporučene robe. Iz izveštaja radnika u holandskoj hladnjači se može zaključiti da je roba imala nečistoća manje od 1%. Ta činjenica nije mogla biti nepoznata tuženoj strani u vreme zaključenja ugovora, obzirom da ju je g. L, posrednik u ovom poslu, faksom od 18. 09. 2000 nakon pregleda robe obavestio da je roba dobrog kvaliteta i da primesa ima manje od 1%. Tuženoj je strani u trenutku zaključenja ugovora bio poznat kvalitet robe koja je predmet ugovora. Tužilac je, dakle, isporučio saobraznu robu u smislu člana 35(1) Konvencije, i u svim svojim dopisima (pisma datirana 17, 18 i 20. 01 2001. godine) insistirao na ispravnosti robe.

Nakon odbijanja robe kupac je bio dužan da istu preuzme u državinu za račun prodavca i istu i da preuzme sve razumne mere za očuvanje robe, u skladu s članom 86 Konvencije. Prodavac je još 13. 12. 2000 indicirao kupcu da je spreman naknaditi mu troškove, dakle i troškove čuvanja i skladištenja borovnica. Istovremeno je prodavac zatražio i da preuzme robu nazad. Stoga se holandska firma nije mogla poslužiti pravom prodaje iz člana 88 Konvencije, pošto je to pravo rezervisano za situaciju u kojoj druga strana nerazumno odugovlači da robu preuzme u državinu, uzme je natrag ili plati troškove očuvanja. Kako je kupac tu robu ipak prodao, mogao je to učiniti to samo u svojstvu vlasnika, a vlasnik je mogao postati samo ukoliko je robu preuzeo i primio. Razumno lice bi, u smislu člana 8(2) Konvencije ovu prodaju trećem, uprkos protesta prodavca i njegove nedvosmislene spremnosti da robu preuzme i naknadi kupcu troškove, moglo da shvati samo kao konkludentnu radnju kojom se indicira da je roba prihvaćena i preuzeta.

Indikacija tuženog da je 'postignut dogovor da se roba proda po najboljoj ceni' u pismu od 17. 01 2001. u potpunoj je suprotnosti s izričitim uputstvima tužioca u pismima od 17 i 18. 01 2001 da se roba ne prodaje, već da mu se vrati ili celokupan iznos fakture plati. Jedino s čim je prodavac bio saglasan jeste da se roba može prodati po ceni višoj od fakturisane.

Kako je prodavac ispunio svoju obavezu da na vreme preda saobraznu robu, i kako je kupac robu primio, odugovlačeći zapravo sve vreme s njenom isplatom, to je kupac dužan da, u skladu s ugovorom, isplati cenu za isporučenu robu. Obzirom da je roba isporučena 15. 11. 2000, plaćanje je moralo biti izvršeno do 15. 01. 2001. godine. Pored iznosa od 27.925,00 DEM koji tuženi nije uopšte platio, preostali iznos dugovane sume je takođe isplaćen s zakašnjenjem, i to iznos od 17.404,00 DEM dana 23. 03. 2001 a daljih 25.000,00 DEM tek 19. 04. 2001 godine. Stoga, pored dugovanih 27,925,00 DEM tužiocu pripada i kamata od momenta kada je nastupila docnja do momenta isplate, u

skladu s članom 79 Konvencije i članom 324 (1) i 277 (1) Zakona o obligacionim odnosima.

Valuta izmirenja duga

Obzirom da je od 1. 1. 2002. godine nemačka marka zamenjena evrom kao sredstvom plaćanja, iznosi dugovani po osnovu sporne kupoprodaje se konvertuju u novu valutu po fiksnom kursu 1,9557 DM za jedan evro koji je odredila Evropska Centralna Banka u Frankfurtu.

Troškovi postupka

Prema članu 149 (1) Zakona o parničnom postupku, stranka koja izgubi spor dužna je protivnoj stranci naknaditi troškove. Stoga je tuženi dužan naknaditi tužiocu sveukupno 95.760 dinara, i to na ime troškova arbitraže u iznosu od 73.680,00 dinara, za pisanje i prevod tužbe na nemački 7.500,00, za sastavljanje dva podneska 5.500,00 dinara, za troškove zastupanja 2.000,00, putne troškove od 1.080,00 dinara i 2.000,00 dinara kao naknadu za odsustvovanje iz kancelarije.

Na osnovu svega izloženog arbitar pojedinac doneo je na dan 24. 05. 2001. sledeću

ODLUKU

Usvaja se tužbeni zahtev i tuženiku preduzeću Y nalaže da plati tužiocu preduzeću X

- 1) iznos od 14.278,77 EUR sa kamatom na ovaj iznos u visini od 6% na godišnjem nivou počev od 15. 01 2001. godine pa do konačne isplate, u roku od 15 dana po prijemu ove odluke,
- 2) kamatu na iznos od 8.899,32 EUR počev od 15. 01. 2001. do 23. 03. 2001. na godišnjem nivou od 6%, u roku od 15 dana po prijemu ove odluke,
- 3) kamatu na iznos od 12.783,15 EUR počev od 15. 01. 2001. do 19. 04. 2001. na godišnjem nivou od 6%, u roku od 15 dana po prijemu ove odluke
- 4) naknadu za troškove arbitražnog postupka u iznosu od 95.760,00 dinara u roku od 15 dana po prijemu ove odluke.

Na osnovu člana 478 (1) Zakona o parničnom postupku (54(1) Pravilnika Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Jugoslavije) ova je odluka konačna i protiv nje nema mesta žalbi. Ona ima snagu pravnosnažne presude redovnog suda.

U Beogradu, 25. maj 2001.

Arbitar [.....]

potpisano